

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 150

İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **2/1596 Esas Numaralı Teklifin**
 - TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
 - Genel Gerekçesi 4
- **Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** 6
- **Dışişleri Komisyonu Raporu** 7
- **Muhalefet Şerhi** 10
- **Teklif Metni** 11
- **Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 11
- **Anlaşma Metni** 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 427460 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1596)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının ana amacı; taraf ülkeler arasında sermaye ve teknoloji akışını hızlandıracak, yönetim becerisi ve uluslararası pazarlara giriş imkânı oluşturacak uluslararası doğrudan yatırımları teşvik etmek ve ilgili ülkenin hukuki düzeni içinde bu yatırımların korunmasını sağlamaktır.

Ülkemiz müteşebbis ve sermayesinin dış ülkelere açılması, aynı zamanda yabancı yatırım ve ileri teknolojinin ülkemize gelmesi yolu ile ekonomimizin küreselleşen dünya ekonomisi içinde etkin bir şekilde yer alması, genel ekonomik politikamızın ana hedefleri arasındadır. Bu çerçevede, ülkemizde yapılan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının korunması ve daha fazla yabancı sermaye girişinin özendirilebilmesi için, yatırım ve ticaret ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu ilişkilerin gelişmesine yönelik potansiyele sahip olduğu düşünülen ülkelerle, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmalarının imzalanmasına 1962 yılında başlanmıştır. Ülkemizin sermaye ihraç eder hale gelmesi ile bu süreç hızlandırılmıştır.

Bu itibarla 21 Ekim 2018 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın temel esasları aşağıda özetlenmiştir:

1. Anlaşmaya taraf ülke sınırları içinde gerçekleştirilen uluslararası doğrudan yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak.

2. Türkiye ve Kamboçya’da uluslararası doğrudan yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek.

3. Her iki ülkede, taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek.

4. Her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği kârların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak.

Daha istikrarlı bir yatırım ortamının teminini öngören söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki sermaye akışında artış gerçekleşmesi beklenmektedir. Anlaşma ile yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence sağlanırken aynı zamanda taraf ülkelere insan ve bitki sağlığı, çevre ve güvenlik konularında düzenleyici önlemler alma hakkı tanınmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-22357

7 Şubat 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

21 Ekim 2018 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

6/12/2019

Esas No: 2/1596

Karar No: 109

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 7/2/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma”, 14/2/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 27/3/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/1596 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 4/12/2019 tarihli 15’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti arasında 21 Ekim 2018 tarihinde İstanbul’da imzalanan ve iki ülke arasında yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasını teminen; Anlaşmaya taraf ülke sınırları içerisinde doğrudan yatırımların ve yatırımlarla ilgili faaliyetlerin tabi olacağı muameleyi belirleyerek ekonomik işbirliği için uygun şartları oluşturmak; iki ülkede uluslararası doğrudan yatırımların kamulaştırma ve devletleştirme yönünden tabi olacağı muamele ve sahip olduğu haklara açıklık getirmek; her iki ülkede, taraf ülke yatırımcıları ile ev sahibi devlet arasında yatırımlarla ilgili çıkabilecek ihtilafların çözüm yollarını tespit etmek; her iki ülkenin yatırımcılarının elde ettiği kârların ve diğer gelirlerin gecikme olmaksızın transfer edilmesini güvence altına almak; bir taraftan yatırımcılara ekonomik ve yasal güvence sağlanırken aynı zamanda taraf ülkelere insan ve bitki sağlığı, çevre ve güvenlik konularında düzenleyici önlemler alma hakkı tanımak amacıyla imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Türkiye Kamboçya ilişkilerinin 1 Kasım 2013 tarihinde Punom Pen’de açtığımız Büyükelçiliğimizle yeni bir boyut kazandığı, 2019 yılının Türkiye - Kamboçya diplomatik ilişkilerinin tesisinin 60’ıncı yılı olduğu ve Kamboçya’nın Ankara Büyükelçiliğinin de faaliyete geçmesinin önemli bir kazanım olduğu,

Kamboçya’nın son on beş yıl içerisinde ortalama yüzde 7 oranında büyüdüğü, istikrarlı büyümesiyle önemli bir potansiyele sahip olduğu, ülkeye yatırımı da cezbettiği, Dünya Bankasının Kamboçya’yı Güneydoğu Asya’nın en hızlı büyüyecek ekonomileri arasında gösterdiği,

Kamboçya’nın yakaladığı bu ivme ile önümüzdeki beş yıl içerisinde en az gelişmiş ülkeler grubundan alt, orta gelirli ülkeler sınıfına girmesi beklendiği, ülkenin iş gücü maliyetinin düşük olması ve Çin, Malezya, Singapur, Endonezya, Filipinler gibi zengin piyasalara erişimi sebebiyle ticarete ve yatırıma son derece açık olduğu,

Kamboçya Hükümetinin özellikle Çin şirketlerini dengelemek amacıyla büyük altyapı projelerinde ülkemizden firmaların da yer alması için çağrıda bulunduğu, başta inşaat sektörü olmak üzere firmalarımız açısından Kamboçya’da önemli iş imkânlarının bulunduğu, ticaret hacmimiz 2002 yılında 5 milyon dolardan bugün 100 milyon dolara yaklaştığı,

Ekonomik alanda iş birliğimiz maalesef gerçek potansiyelinden uzak olduğu ve Sayın Cumhurbaşkanımızca belirlenen ticaret hacmini 1 milyar dolara çıkarma hedefine kısa sürede ulaşmamız gerektiği, 21 Ekim 2018 tarihinde İstanbul’da imzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının hızla büyüyen Kamboçya ile ülkemiz arasındaki yatırımları ve sermaye akışını artıracacağı,

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması anlaşmalarına ilk olarak 1962 yılında başladığı, Ülkemizin sermaye ihraç eden duruma gelmesiyle süreçlerin hızlandığı ve 108 ülkeyle bu tür anlaşma imzalandığı,

Bu anlaşmayla yatırımcılarımızın tabi olacakları koşullar, karşılaşılabilecek ihtilafların çözüm mekanizması ve elde ettikleri gelirlerin gecikmeden transfer edilmesinin güvence altına alınacağı, anlaşmanın Türkiye ve Kamboçya arasında sermaye ve teknoloji akışını hızlandıracağı, uluslararası yatırımı teşvik edeceği ve iki ülkenin hukuk düzeni içerisinde bu yatırımların korunmasını sağlayacağı,

İki ülke arasında bu konudaki ilk anlaşma olması sebebiyle yatırımlar alanında ilişkileri düzenleyen temel hukuki metin niteliğinde olduğu, bunun onaylanmasının ardından çifte vergilendirmenin önlenmesi anlaşması müzakerelerine de başladığı,

Kamboçya’nın bu anlaşmanın onay sürecini tamamladığını Temmuz 2019’da bildirdiği, bizim de bu anlaşmayı bir an evvel onaylayıp Kamboçya’nın ihtiva ettiği bu fırsatlardan iş insanlarımız için istifade etmemiz gerektiği,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy çokluğu ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve İstanbul Milletvekili Ahmet Hamdi Çamlı Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Üye
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Tulay Hatımoğulları Oruç</i>
İstanbul	Denizli	Adana
		(Muhalefet şerhi vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>	<i>Mustafa Canbey</i>
Ankara	Ankara	Balıkesir
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Bursa	Hatay	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul
Üye
Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir
(Muhalefet şerhi vardır)

Üye
Ümit Özdağ
İstanbul
Üye
Niyazi Güneş
Karabük
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Zafer Sırakaya
İstanbul
Üye
İsmail Özdemir
Kayseri

MUHALEFET ŞERHİ

Komisyonumuzun uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına ilişkin kanun tekliflerine dair muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Bilgilerinize sunarım.

2/1596 - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'ne Muhalefet Şerhimizdir:

30 yıldan uzun bir süredir Kamboçya hükümetinin başında olan Hun Sen, hak ihlalleri konusunda oldukça dosyası kabarıktır. Hatırlanacağı gibi AB, ekonomik manada ciddi kriz yaşayan ülkelere “Everything but Arms” (Silah dışında her şey) adı altında silah haricinde bütün ürünlerini gümrük vergisi ödemeksizin kendi sınırlarında satma izni vermişti. Bunun karşılığında ise kendi halkının temel haklarına saygı duyması bekleniyordu. Fakat geçtiğimiz Ekim ayının sonlarına doğru AB, Kamboçya’da hak ihlallerinin artarak devam ettiğini ve Hun Sen’in buna karşı önlem almaması durumunda ticari anlaşmanın askıya alınacağı söylenmişti. AB ülkelerinin hak ihlallerine verdiği tepkiye karşı Türkiye’nin üç maymunu oynaması ve bu hükümetle ticari anlaşma imzalaması yaşanan ihlalleri onaylar niteliktedir.

Uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından yayınlanan raporlarda Kamboçya’nın emek sömürsünde de en üst sıralarda olduğu bilinmektedir. 2018 işçi hakları ihlalleri konusunda en kötü 10 ülke arasında olması belki de en çarpıcı örneğidir. HDP olarak, kendi halkının temel haklarına duyarsız kalan ve yoğun emek sömürünün olduğu hükümetlerle anlaşma yapılmasını kabul etmiyor ve bu nedenle bu kanun teklifine şerhimizi düşüyoruz.

06.12.2019

Serpil Kemalbay Pekközegü
İzmir

Tulay Hatmoğulları Oruç
Adana

İZMİR MİLLETVEKİLİ BİNALİ YILDIRIM'IN
TEKLİFİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAMBOÇYA KRALLIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 21 Ekim 2018 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KAMBOÇYA KRALLIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
KAMBOÇYA KRALLIĞI HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA**

Bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kamboçya Krallığı Hükümeti:

Özellikle bir Akit Tarafın yatırımcılarının, diğer Akit Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, Akit Taraflar arasındaki ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile;

Bu gibi yatırımlara tanınacak muameleye ilişkin bir anlaşmanın sermaye ve teknoloji akımı ile Akit Tarafların ekonomik kalkınmasını teşvik edeceğini kabul ederek;

Yatırımlara adil ve hakkaniyete uygun muamele edilmesinin; yatırımlar için istikrarlı bir ortamın idamesi açısından arzulanır olduğuna ve ekonomik kaynakların etkin kullanımının en üst düzeye çıkarılmasına ve yaşam standartlarının geliştirilmesine katkıda bulunacağına dair mutabık kalarak; ve

Bu amaçlara sağlık, güvenlik ve çevreye ilişkin genel uygulama önlemlerini ve uluslararası kabul gören işçi haklarını zayıflatmadan ulaşılabileceğine ikna olarak;

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunmasına ilişkin bir anlaşmanın yapılmasına karar vermiş olarak;

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1
Tanımlar

İşbu Anlaşmanın amacı bakımından:

1. "Yatırım" terimi; uzun süreli ekonomik ilişkiler kurmak amacıyla bir Akit Tarafın ülkesinde bu Akit Tarafın kanunlarına ve düzenlemelerine uygun olarak edinilen, iş faaliyetleri ile bağlantılı her türlü mal varlığını ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamak üzere özellikle aşağıdakileri içerir:

(a) taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra ipotek, rehin, kefalet gibi diğer haklar ve malvarlığının bulunduğu Akit Tarafın kanun ve düzenlemelerine uygun olarak tanımlanan diğer benzer haklar;

(b) yeniden yatırılan gelirler, para alacakları veya bir yatırımla ilgili finansal değeri olan diğer haklar;

(c) hisseler, hisse senetleri ya da şirketlere iştirakin diğer her türlü şekli;

(d) özellikle patentler, sınai tasarımlar, teknik süreçler gibi sınai ve fikri mülkiyet hakları yanında ticari markalar, ticari itibar ve know-how;

(e) doğal kaynaklara yönelik imtiyazlar da dahil olmak üzere, kanun veya bir sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları.

Şu şartla ki, bu gibi yatırımlar; bir şirketin %10'dan azına karşılık gelen veya temsil eden hissesinin veya oy hakkının borsa yoluyla edinimi niteliğinde olduğunda işbu Anlaşma kapsamına girmez.

2. "Yatırımcı" terimi:

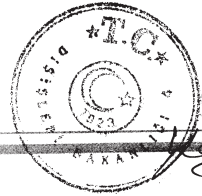
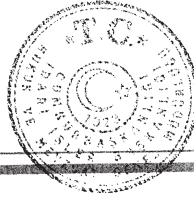
Diğer Akit Tarafın ülkesinde bir yatırım yapmış olan

(a) kanunlarına göre, bir Akit Tarafın vatandaşı olan gerçek kişileri,

(b) kayıtlı işyerleri ile birlikte esaslı iş faaliyetleri bir Akit Tarafın ülkesinde bulunan ve o Akit Tarafın yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş veya teşekkül etmiş şirketleri, kuruluşları, firmaları veya iş ortaklıklarını

ifade eder.

3. "Gelirler" terimi, bir yatırımdan elde edilen meblağları ifade eder ve bunlarla sınırlı olmamakla beraber özellikle, kar, faiz, sermaye kazançları, royaltiler, ücretler ve temettüleri içerir.

4. "Ülke" terimi;

(a) Türkiye Cumhuriyeti açısından; kara ülkesini, iç sularını, karasularını ve bunların üzerindeki hava sahasını, aynı zamanda, canlı veya cansız doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve korunması amacıyla Türkiye'nin uluslararası hukuka uygun olarak üzerinde egemen hak veya yetkilere sahip olduğu deniz alanlarını ifade eder.

(b) Kamboçya Krallığı açısından; tüm kara topraklarını, karasuları, deniz yatağı ve toprak altı ile bunların üzerlerinde Kamboçya Krallığı'nın uluslararası hukuka uygun olarak egemen hak ve yetkilere kullandığı hava sahasını ifade eder.

MADDE 2

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Mevzuatına ve düzenlemelerine uygun olmak koşuluyla, her bir Akit Taraf, kendi ülkesinde diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını mümkün olduğu ölçüde teşvik eder.

2. Her bir Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımları, diğer Akit Tarafın ülkesinde her zaman uluslararası hukukun asgari muamele standartlarına uygun olarak adil ve hakkaniyete uygun muamele ile tam koruma ve güvenliğe tabi tutulur. Akit Taraflardan hiçbiri, makul olmayan veya ayrımcı tedbirlerle yatırımların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, işletilmesine, faydalanılmasına, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına hiçbir şekilde engel olmaz.

MADDE 3

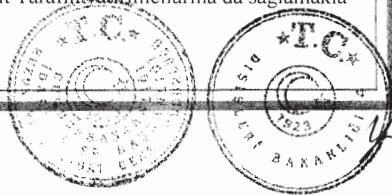
Yatırımlara Uygulanacak Muamele

1. Her bir Akit Taraf, kanunları ve düzenlemeleri çerçevesinde, diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarını herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uygulananadan daha az elverişli olmayacak şekilde ülkesine kabul eder.

2. Her bir Akit Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara, bunların yönetilmesine, sürdürülmesine, kullanımına, faydalanılmasına, genişletilmesine veya elden çıkarılmasına ilişkin olarak, kendi yatırımcılarının yatırımları ya da herhangi bir üçüncü ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına benzer durumlarda uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise, bundan daha az elverişli olmayan bir muamelede bulunur.

3. Akit Taraflar, kendi ulusal mevzuatları çerçevesinde, ülkelerine girmek isteyen diğer Akit Taraf yatırımcılarının ülkeye girişine ve geçici ikametine ilişkin başvuruları elverişli olarak değerlendirir.

4. (a) İşbu Maddenin hükümleri, bir Akit Tarafın tamamen ya da kısmen vergilendirmeye ilişkin herhangi bir uluslararası anlaşma veya düzenleme ile tanıyabileceği bir muamele, tercih veya ayrıcalığın sağladığı faydayı, diğer Akit Tarafın yatırımcılarına da sağlamakla yükümlü olduğu şeklinde yorumlanamaz.

(b) İşbu Anlaşmanın ayrımcılık yapmama, ulusal muamele ve en çok kayırlan ulus muamelesi hükümleri, Akit Taraflardan herhangi birinin, bir gümrük birliği, ekonomik birlik veya parasal birliğe, bir ortak pazara veya serbest ticaret bölgesine üyeliğinden veya bunlarla ortaklığından kaynaklanan ve bu Akit Tarafın kendi vatandaşlarına ya da şirketlerine, veya bu gibi bir birliğin, ortak pazarın ya da serbest ticaret bölgesinin üye devletlerinin vatandaşlarına veya şirketlerine veya herhangi bir üçüncü ülke vatandaşlarına veya şirketlerine tanıdığı tüm mevcut veya gelecekteki avantajlara uygulanmaz.

(c) İşbu Maddenin 1 ve 2. fıkraları, işbu Anlaşma veya Akit Taraflardan birinin imzacı olduğu benzer diğer bir uluslararası anlaşmada düzenlenen yatırımcı ile ev sahibi Akit Taraf arasındaki uyumsuzluğun çözümü hükümleri bakımından uygulanmaz.

(d) İşbu Anlaşmanın 2. ve 3. Maddelerinin hükümleri, Akit Tarafları toprak, gayrimenkul ve bunlar üzerindeki aynı hakların edinimi bakımından kendi yatırımcılarının yatırımlarına uyguladığı muamelelerin aynısını diğer Akit Tarafın yatırımcılarının yatırımlarına uygulamakla yükümlü kılmaz.

MADDE 4 **Genel İstisnalar**

1. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü, bir Akit Tarafın:

(a) insan, hayvan veya bitki hayatı veya sağlığının veya çevrenin korunması için düzenlenen ve uygulanan;

(b) canlı veya cansız tükenbilir doğal kaynakların korunmasıyla ilgili;

ayrımcı olmayan herhangi bir hukuki önlemi almasına, sürdürmesine ya da uygulamasına engel olacak şekilde yorumlanamaz.

2. İşbu Anlaşmanın hiçbir hükmü:

(a) bir Akit Tarafın, açıklanmasını temel güvenlik çıkarlarına aykırı gördüğü herhangi bir bilgiyi açıklamasını veya böyle bir bilgiye erişime izin vermesini gerektirecek şekilde;

(b) hiçbir Akit Tarafın,

(i) silah, cephane ve savaş gereçleri ticareti ile bir askeri ya da diğer bir güvenlik kuruluşuna doğrudan veya dolaylı olarak diğer mal, teçhizat, hizmet ve teknoloji sağlama amacıyla yapılan ticaret ve işlemlere ilişkin;

(ii) savaş zamanında veya uluslararası ilişkilerle ilgili diğer acil durumlarda;

veya

(iii) nükleer silahların veya diğer patlayıcı nükleer cihazların yayılmasının önlenmesine ilişkin ulusal politikaların veya uluslararası anlaşmaların uygulanmasıyla ilgili olarak; kendi temel güvenlik çıkarlarının korunması için gerekli gördüğü tedbirleri almasına engel olacak şekilde; veya

(c) herhangi bir Akit Tarafı, uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi için Birleşmiş Milletler Şartından kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla harekete geçmekten alıkoymak şekilde;

yorumlanamaz.

MADDE 5

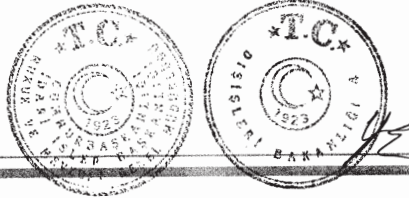
Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, kamu yararı gözetilerek, ayrımcı olmayacak biçimde; anında, yeterli ve etkin tazminat ödenerek, uygun hukuki usule ve işbu Anlaşmanın 3. Maddesinde belirtilen genel muamele prensiplerine göre yapılanlar hariç olmak üzere kamulaştırılmaz, devletleştirilemez veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan tedbirlere (bundan sonra kamulaştırma olarak anılacaktır) maruz bırakılamaz.
2. Sağlık, güvenlik ve çevre gibi halkın refahını ilgilendiren meşru hedeflerin korunması amacıyla düzenlenen ve uygulanan ayrımcı olmayan yasal önlemler, dolaylı kamulaştırma teşkil etmez.
3. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya kamuoyuna duyurulduğu tarihten önceki piyasa değerine eşit olur. Tazminat gecikme olmaksızın ödenir ve 7. Maddenin 2.fıkrasında belirtildiği gibi serbestçe transfer edilebilir.
4. Tazminat serbestçe çevrilebilen bir para cinsi ile ödenir ve ödenmesinde gecikme olması durumunda tazminat, ev sahibi Akit Tarafın ülkesinde kamu alacaklarına ödenen en yüksek faiz oranına eşit oranda bir faiz oranını içerir.

MADDE 6

Kayıpların Tazmini

Akit Taraflardan herhangi birinin yatırımcılarının yatırımları savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle diğer Akit Tarafın ülkesinde zarar gördüğünde; bu yatırımcılar, diğer Akit Tarafa, bu gibi kayıplara ilişkin alınan herhangi bir tedbir açısından, kendi yatırımcılarına veya herhangi bir üçüncü ülke yatırımcılarına uyguladığı muameleden daha az elverişli olmayan bir muameleye tabi tutulur.

MADDE 7
Ülkesine İade ve Transfer

1. Herbir Akit Taraf, tüm vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesinden sonra, bir yatırıma ilişkin tüm transferlerin kendi ülkesinden içeri ve dışarıya serbestçe ve gecikme olmaksızın yapılmasına iyi niyetle izin verir. Bu gibi transferler:

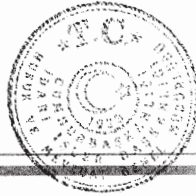
- (a) gelirler,
 - (b) yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen meblağlar,
 - (c) 5. Madde kapsamındaki tazminat ödemeleri,
 - (d) yatırımla ilgili kredilerden kaynaklanan geri ödemeler ve faiz ödemeleri,
 - (e) bir Akit Tarafın ülkesinde bir yatırımla ilgili, gerekli çalışma izinlerini almış olan diğer Akit Tarafın vatandaşlarının aldığı maaşlar, ücretler ve diğer ödemeler,
 - (f) bir yatırım uyumsuzluğundan doğan ödemeleri
- içerir.

2. Yatırımcı ve ev sahibi Akit Tarafça aksi kararlaştırılmadıkça, transferler; yatırımın yapılmış olduğu serbestçe çevrilebilir para birimi veya herhangi bir serbestçe çevrilebilir para birimiyle, transferin yapıldığı tarihte geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden yapılır.

3. Ödemeler ve sermaye hareketlerinin ödemeler dengesi üzerinde ciddi zorluklara sebep olduğu veya sebep olma tehdidini yarattığı istisnai durumlarda, herbir Akit Taraf ayrımcılık yapmamak ve iyi niyeti esas almak kaydıyla geçici olarak transferleri kısıtlayabilir.

4. Yukarıda yer alan 1'inci, 2'inci ve 3'üncü fıkralara bağlı kalınmaksızın, bir Akit Taraf aşağıdaki hususlara ilişkin kanunlarının hakkaniyete uygun, ayrımcı olmayan ve iyi niyet çerçevesindeki uygulamaları kapsamında, bir transferin yapılmasını önleyebilir:

- (a) iflas, ödeme aczi ya da alacaklıların haklarının korunması;
- (b) menkul kıymetler, opsiyonlar veya türevlerin ihracı, ticareti veya bunlarla ilgili faaliyetler;
- (c) cezai suçlar;
- (d) finansal raporlama ya da transferlerin kaydının tutulması;
- (e) yargısal süreçlerde kararların uygulanmasının sağlanması.

MADDE 8
Halefiyet

1. Akit Taraflardan biri, yatırımcılarının yatırımlarını ticari olmayan risklere karşı korumak amacıyla bir kamu sigortası veya garanti planına sahipse ve bu Akit Tarafın bir yatırımcısı bu sigortayı edinmiş veya plana katılmışsa, sigortalayanın yatırımcı ile sigortalayan arasındaki sigorta sözleşmesinin şartlarından kaynaklanan her türlü halefiyeti diğer Akit Tarafça tanınır.
2. Sigortalayan halefiyetten dolayı yatırımcının haklarını kullanmaya ve taleplerini öne sürmeye yetkilidir ve yatırım ile ilgili yükümlülükleri üstlenir. Halef olunan haklar veya talepler yatırımcının asıl hak veya taleplerini aşmaz.
3. Bir Akit Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar işbu Anlaşmanın 9'uncu Maddesinin hükümlerine göre çözümlenir.

MADDE 9
Bir Akit Taraf ile Diğer Akit Tarafın Yatırımcıları Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflardan biri ile diğer Akit Tarafın bir yatırımcısı arasında bu yatırımcının yatırımı ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından yatırımın yapıldığı Akit Tarafa ayrıntılı bilgi içerecek şekilde yazılı olarak bildirilir. Mümkün olduğu ölçüde, yatırımcı ve ilgili Akit Taraf bu uyuşmazlıkları danışmalar ve müzakereler yoluyla iyi niyetle çözmeye gayret ederler.
2. Bu uyuşmazlıkların, 1.fıkrafta belirtilen yazılı bildirim tarihini takip eden altı (6) ay içerisinde bu şekilde çözümlenememesi halinde, uyuşmazlıklar yatırımcının seçebileceği üzere:
 - (a) ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemesine, veya
 - (b) İşbu Madde'nin 4 (a) ve (b) fıkralarında belirtilen durumlar hariç olmak üzere,
 - (i) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi" ile kurulmuş Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID),
 - (ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (UNCITRAL)'nın Tahkim Usulü Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir ad hoc hakem mahkemesine sunulabilir.
3. Yatırımcının uyuşmazlığı işbu Maddenin 2. fıkrasında bahsedilen uyuşmazlık çözümlerinden birine sunduğu andan itibaren, bu yollardan birinin seçimi nihaidir.

4. Bu Madde'nin 2'inci fıkrasının hükümlerine bakılmaksızın;

(a) Yalnızca, Türkiye Cumhuriyeti'nin yabancı sermaye ile ilgili mevzuatına uygun olarak, herhangi bir iznin gerekli olması halinde, gerekli izni almış ve fiilen başlamış yatırım faaliyetlerinden doğrudan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) veya Akit Tarafların üzerinde uzlaştıkları diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözüm mekanizmasına sunulabilir;

(b) taşınmazlar üzerindeki mülkiyet hakları ve aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar tamamen ülkesinde yatırım yapılmış olan Akit Tarafın yetkili mahkemelerinin yargılama yetkisi altındadır ve bu nedenle Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü için Uluslararası Merkez'e (ICSID) ya da diğer herhangi bir uluslararası uyuşmazlık çözümü mekanizmasına sunulamaz.

(c) "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü Sözleşmesi"nin 64.'üncü maddesinin uygulanmasında aşağıdaki hüküm geçerli olacaktır: Akit Taraflar, "Devletler ile Diğer Devletlerin Vatandaşları arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü Sözleşmesi"nin yorumlanması ya da uygulanması ile ilgili olarak aralarında çıkacak, müzakere yoluyla çözümlenemeyen, herhangi bir uyuşmazlığın Uluslararası Adalet Divanı'na yönlendirilmesini kabul etmeyeceklerdir.

(5) Tahkim mahkemesi hukuk temelinde ve hukukun tüm kaynaklarını dikkate alarak aşağıdaki sırayla karar alır:

(a) işbu Anlaşmanın hükümleri,

(b) uyuşmazlığın tarafı olan ve ülkesinde yatırımın yapıldığı Akit Tarafın kanunları ve düzenlemeleri (kanunlar ihtilafına ilişkin kurallar da dâhil olmak üzere) ve

(c) her iki Akit Tarafça kabul edilen uluslararası hukukun ilgili ilkeleri.

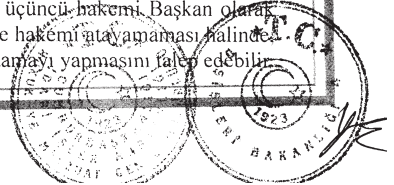
6. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için nihai ve bağlayıcıdır. Herbir Akit Taraf, ulusal hukukuna uygun olarak kararı uygulamayı taahhüt eder.

MADDE 10

Akit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Akit Taraflar işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulanmasıyla ilgili aralarında çıkan herhangi bir uyuşmazlığa iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde hızlı ve hakkaniyete uygun bir çözüm ararlar. Bu bakımdan, Akit Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Akit Taraflar uyuşmazlığın başladığı tarihten itibaren altı (6) ay içerisinde yukarıda belirtilen yöntemler ile kendi aralarında bir anlaşmaya varamazlarsa uyuşmazlık, Akit Taraflardan herhangi birinin isteği üzerine, üç üyeli bir tahkim mahkemesine sunulabilir.

2. Talebin alınmasından itibaren iki (2) ay içerisinde, herbir Akit Taraf bir hakem tayin eder. Tayin edilen bu iki hakem üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü hakemi Başkan olarak seçer. Akit Taraflardan herhangi birinin belirtilen süre içinde hakemi atayamaması halinde diğer Akit Taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanı'ndan atanmayı yapmasını talep edebilir.

3. Eğer her iki hakem atanmalarından itibaren iki (2) ay içerisinde Başkan seçiminde anlaşmaya varamazlar ise, Başkan Akit Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından atanır.

4. Eğer, bu Madde'nin 2'inci ve 3'üncü fıkralarında belirtilen durumlarda, Uluslararası Adalet Divanı Başkanı söz konusu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Başkan Vekili tarafından yapılacaktır ve eğer Başkan Vekili de bu görevi yerine getirmekten alıkonursa ya da Başkan Vekili Akit Taraflardan birinin vatandaşı ise, atama Akit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kideimli Divan üyesi tarafından yapılır.

5. Tahkim Mahkemesi Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç (3) ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer hükümleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varır. Böyle bir anlaşmaya varılmaması halinde, Tahkim Mahkemesi, genel kabul görmüş uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak, usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep eder.

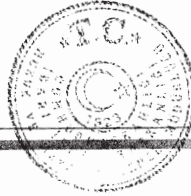
6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz (8) ay içerisinde bütün beyanlar yapılır, bütün duruşmalar tamamlanır ve Tahkim Mahkemesi, hangisi daha sonra gerçekleşirse, son beyanların sunulduğu veya duruşmaların bittiği tarihten sonra iki (2) ay içinde karara varır. Tahkim Mahkemesi, nihai ve bağlayıcı olacak kararını oy çokluğu ile alır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Akit Taraflarca eşit olarak ödenir. Bununla birlikte, Tahkim Mahkemesi giderlerin daha yüksek bir oranının Akit Taraflardan biri tarafından ödenmesine karar verebilir.

8. Eğer bir uyuşmazlık, işbu Anlaşmanın 9'uncu Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuşsa ve hala mahkeme önündeysse, aynı uyuşmazlık işbu Madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulamaz. Bu durum, her iki Akit Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurulmasını engellemez.

MADDE 11 **Uygulama Kapsamı**

İşbu Anlaşma, bir Akit Tarafın ülkesinde, bu Akit Tarafın ulusal kanunları ve düzenlemelerine uygun olarak diğer Akit Taraf yatırımcıları tarafından işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce veya sonra yapılmış yatırımlara uygulanacaktır. Bununla birlikte; işbu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan uyuşmazlıklara uygulanmaz.

MADDE 12
Yürürlüğe Giriş

1. İşbu Anlaşma, Akit Tarafların, yürürlüğe girmeye ilişkin gerekli dâhili yasal işlemlerin tamamlandığına dair yazılı ve diplomatik kanallarla yapılan bildirimlerden sonuncusunun yapıldığı tarihte yürürlüğe girecektir. Anlaşma on (10) yıllık bir dönem boyunca yürürlükte kalacak ve işbu Maddenin 2. fıkrasına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalmaya devam eder.

2. Akit Taraflardan her biri, bir yıl öncesinden diğer Akit Tarafa yazılı bir bildirimde bulunarak ilk on yıllık dönemin sonunda veya bu tarihten sonra herhangi bir zamanda Anlaşmayı feshedebilir.

3. İşbu Anlaşma Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Bu değişiklikler işbu Maddenin ilk fıkrasında belirtilen aynı yasal usul çerçevesinde yürürlüğe girer.

4. İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihten önce yapılan veya edinilen ve işbu Anlaşmanın diğer bir şekilde uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, işbu Anlaşmanın diğer tüm Maddelerinin hükümleri sona erme tarihinden itibaren bir on (10) yıl daha geçerli olmaya devam eder.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, işbu Anlaşma Hükümetlerince yetkili kılınan ve aşağıda imzası bulunan temsilciler tarafından imzalanmıştır.

İstanbul'da, 21 Ekim 2018 tarihinde üç nüsha olarak Türkçe, Kmerce ve İngilizce dillerinde, tüm metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır.

İşbu Anlaşmanın yorumunda farklılık olması halinde, İngilizce metin esas alınır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

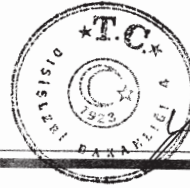
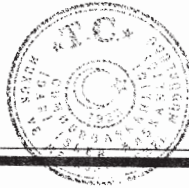

MUSTAFA VARANK
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI

KAMBOÇYA KRALLIĞI
HÜKÜMETİ ADINA

SOK CHENDA SOPHEA
BAŞBAKANA BAĞLI BAKAN
KAMBOÇYA KALKINMA
KONSEYİ GENEL
SEKRETERİ

TBMM Basımevi - 2019